

Aan

**De Hoofdofficier van Justitie te Zwolle/Lelystad
Mr. W.B.M. Tomesen
Postbus 639
8000 AP Zwolle**

4 februari 2009

Betreft: Rijksrecherche-onderzoek

Geachte heer Tomesen,

Per persbericht van 23 januari 2009 heeft het Openbaar Ministerie bekend gemaakt dat er een Rijksrecherche-onderzoek naar het handschrift onderzoek tijdens het Oriënterende onderzoek in de Deventer moordzaak loopt. Reden voor dat onderzoek is volgens het bericht "vragen van de pers". Daarbij noemt het persbericht niet dat deze vragen komen van misdaadjournalist Peter R. de Vries. Evenmin noemt het persbericht dat dit onderzoek hem is voorgesteld in een persoonlijk gesprek op 11 november 2008 met u nadat De vries een direct gesprek was geweigerd tussen hem en de vier rechercheurs die de schrijfproeven zouden hebben afgenomen.

Gedurende ruim twee jaar heeft het OM geweigerd om duidelijkheid te geven wat de vier rechercheurs nu werkelijk gedaan hebben met de proeven. Aangiften tegen betrokken leiding en klachten bij zowel de minister als het College van Procureurs-generaal hebben nimmer die helderheid gegeven. Integendeel, de opgetrokken mist is er alleen maar dikker op geworden.

Het nu lopende Rijksrecherche-onderzoek zou onder leiding van datzelfde OM die mist moeten doen optrekken. U moet ons niet kwalijk nemen dat wij als indieners van de aangiftes en klachten weinig vertrouwen hebben dat dit door het OM geregisseerde onderzoek die helderheid nu wel zal opleveren. Met name verwachten wij niet dat de Rijksrecherche de vier rechercheurs hun cruciale verklaringen op verifieerbare wijze zal weergeven, als deze rechercheurs al bevraagd gaan worden.

Wij waren van plan middels een kortgeding ons te verzekeren dat de Rijksrecherche op verifieerbare wijze de rechercheurs zal gaan ondervragen. Dit kortgeding zullen wij echter uitstellen om de Rijksrecherche de kans te geven het onderzoek op zo danige wijze uit te voeren dat aan onze eisen wordt voldaan.

Mocht het resultaat van het Rijksrecherche-onderzoek ons aanleiding geven dan zullen wij niet schromen om alsnog de nodige juridische stappen te ondernemen om de waarheid omtrent de schrijfproeven boven water te krijgen.

Wij wijzen er voorts op dat het belang van transparantie en openheid herhaaldelijk door de voorzitter van het College der Procureurs-generaal naar voren is gebracht. Het vertrouwen in de rechtsstaat moet verdiend worden, zo zegt hij. De minister-president laat zich in soortgelijke bewoordingen uit in het januarinumnummer van het OM-blad Opportuun. Er zijn tenslotte weinig zaken in de recente Nederlandse rechtsgeschiedenis aan te wijzen waarin de

maatschappelijke commotie langer aanhoudt dan de vrijheidsstraf die de veroordeelde is opgelegd.

Achtergrond

1. Ernest Louwes is vanwege de moord in september 1999 in Deventer op de weduwe Wittenberg na vrijspraak door de rechtbank Zwolle op 9 maart 2000, door het gerechtshof te Arnhem bij arrest van 22 december 2000 veroordeeld tot een gevangenisstraf van 12 jaren. Na een gegrond verklaarde aanvraag tot herziening heeft de Hoge Raad op 1 juli 2003 de zaak verwezen naar het gerechtshof te 's-Hertogenbosch voor een nieuwe behandeling.
2. Bij arrest van 9 februari 2004 heeft het gerechtshof te 's-Hertogenbosch de veroordeling van het gerechtshof te Arnhem gehandhaafd. Het oorspronkelijke bewijs was weliswaar vernietigd, maar nieuw DNA bewijs werd vlak voor de laatste zittingsdag door het Openbaar Ministerie ingebracht waarop de uiteindelijke veroordeling werd gebaseerd.
3. Gelijktijdig met het aantreffen van het slachtoffer is er een briefje in de tuin van haar huis gevonden (de zogenaamde excuusbrief). Dit briefje werd aanvankelijk als een belangrijke aanwijzing gezien en speelde een belangrijke rol in het televisieprogramma Opsporing Verzocht. Daags na deze uitzending werd een tweede anoniem briefje op 21 oktober 1999 door het onderzoeksteam naar de Deventer moordzaak ontvangen (de zogenaamde escortbrief).
4. De briefjes konden op geen enkele wijze gekoppeld worden aan Louwes en zijn daarom niet meegenomen in de bewijsvoering van zijn daderschap.
5. Voordat Louwes verdachte werd van de moord, heeft het onderzoek zich onder meer gericht op Michael de Jong en zijn vriendin Meike Wittermans. Op 12 oktober 1999 kreeg De Jong de cautie voorgelezen. Toch werd het onderzoek tegen hem al spoedig gestaakt.
6. De recherche heeft toentertijd geen vergelijkend onderzoek uitgevoerd naar het handschrift van deze betrokkenen bij de moord op de weduwe Wittenberg.
7. Vanaf eind 2005 raakt Maurice de Hond betrokken bij de Deventer moordzaak. Naar aanleiding van door hem aangezwengelde publiciteit, ontving De Hond allerlei relevante informatie die opnieuw wees op mogelijke betrokkenheid van De Jong en Wittermans bij de moord op de weduwe Wittenberg. Op 17 januari 2006 stuurde De Hond een brief met zijn onderzoeksbevindingen naar het College van Procureurs Generaal. De Hond stelde al zijn onderzoeksmateriaal ter beschikking van het Openbaar Ministerie.
8. Dit onderzoeksmateriaal omvatte onder andere handschriftvergelijkend onderzoek door de schriftkundigen Ed en Wanda Waisvisz naar de twee anonieme briefjes en aan het echtpaar Waisvisz beschikbaar gesteld origineel handschriftmateriaal van Wittermans uit de periode 2000-2002. Zij stelden na onderzoek vast dat Wittermans hoogstwaarschijnlijk de schrijfster was van beide anonieme briefjes. Ook diverse Amerikaanse schriftkundigen bevestigden in de loop van 2006 de conclusie van het echtpaar Waisvisz.
9. Op 31 januari 2006 kondigde het College van Procureurs Generaal in een persbericht aan dat er naar aanleiding van informatie die bij het College aangedragen is door met name Maurice de Hond een oriënterend vooronderzoek werd opgestart naar de gang van zaken rondom de Deventer moordzaak.
10. Onderdeel van dat oriënterend vooronderzoek was een hernieuwd handschriftvergelijkend onderzoek naar de twee briefjes. Dit onderzoek is gehouden in maart/april 2006 onder

verantwoording van de hoofdofficier van justitie in Zwolle (dezelfde dus die het strafrechtelijk onderzoek in de Deventer moordzaak heeft uitgevoerd), onder leiding van officier van Justitie mr. H. van der Meijden. Rechercheur H. van Roemburg heeft met medewerking van de rechercheurs mw. E. Bulder, H. Schoenmaker en A. Harts, allen van het korps Gelderland Noord-Oost handschriften afgenomen bij mevrouw Wittermans en drie anonieme dames uit het politiekorps van dezelfde leeftijd en met hetzelfde opleidingsniveau (gymnasium en HBO) als Wittermans. Het uiteindelijke vergelijkende onderzoek is daarop uitgevoerd door het NFI in Rijswijk.

11. Het onderzoek en de daarbij behorende stukken vertonen tekortkomingen die deels zijn toegegeven door de hoofdofficier van justitie in Zwolle zonder dat hij daaraan enige consequentie verbindt. De tekortkomingen bestaan uit onder meer het ontbreken van handtekeningen of parafen van de uitvoerende rechercheurs, tegenstrijdigheden in de processen-verbaal, ontbreken van delen van de gedicteerde tekst, en het gebruik van verouderd papier van het toen inmiddels zes jaar niet meer bestaande Gerechtelijk Laboratorium. Ondanks dat de processen-verbaal diverse malen vermelden dat er volgens de NFI richtlijnen is gewerkt en dat zich geen bijzonderheden hebben voorgedaan, blijkt dat er op ruime schaal van deze richtlijnen is afgeweken.
12. Uit eigen en uit deskundig buitenlands onderzoek blijkt dat tenminste twee van de vier schrijfproeven zijn ingevuld door één en dezelfde schrijfster. Daarmee zouden de bij de proeven behorende processen-verbaal onjuist zijn opgemaakt en is een vergelijkend onderzoek niet meer mogelijk geweest.
13. De vier genoemde rechercheurs hebben in de periode december 2006 en januari 2007 tegenover een aantal burgers en journalisten verklaard niets van deze schrijfproeven af te weten. Nadien weigeren zij evenals hun persvoorlichter en hun korpschef hun deelname noch te bevestigen noch te ontkennen. Allen verwijzen naar de hoofdofficier van justitie in Zwolle.
14. In december 2006 heet Louwes een aangifte ingediend bij hoofdofficier van justitie in Zwolle, mr. A. Vast. Binnen twee weken heeft deze de aangifte afgewezen met zeer summiere, ontoereikende uitleg.
15. Op 8 oktober 2007 hebben een zeventigtal burgers aangifte gedaan tegen mr. A. Vast, mr. H. van der Meijden en mr. H. Brouwer wegens het uitvoeren of laten uitvoeren van een vervalst handschriftonderzoek.
16. Op 18 januari 2008 wijst hoofdofficier van justitie in Zwolle, mr. W. Tomesen, de aangifte af. Hij geeft daarbij geen verklaringen voor de geconstateerde omissies en de gemelde ontkenningen van de rechercheurs. Wel geeft hij aan dat er zich onvolkomenheden hebben voorgedaan maar acht die niet van invloed op het eindresultaat.
17. Ondanks het uitdrukkelijke verzoek van de indieners van de aangifte om de Rijksrecherche in te schakelen omdat mr. Tomesen onvoldoende onafhankelijk geacht wordt en het verzoek om betrokkenen te horen is hier niet op ingegaan.
18. In september en oktober 2008 heeft misdaadverslaggever Peter R. de Vries afspraken gemaakt en persoonlijke gesprekken gevoerd met de hoofdofficier te Zwolle. Zijn verzoeken om de vier rechercheurs te mogen spreken zijn afgewezen door mr. Tomesen met het argument dat dit te belastend voor hen zou zijn en dat het principiële onmogelijk is. Wel was hij nu bereid een Rijksrecherche onderzoek te starten maar wel zonder dat de rechercheurs door De Vries gehoord zouden mogen worden. De Vries op zijn beurt heeft dit voorstel afgewezen zolang hij de rechercheurs niet te spreken krijgt.

19. Op 23 januari 2009 kondigt het Openbaar Ministerie in een persbericht aan dat zij het Rijksrecherche-onderzoek desalniettemin hebben gestart. Opnieuw hebben de aangevers van de aangifte van oktober 2007 verzocht om gehoord te mogen worden en verzocht de eerdergenoemde burgers en journalisten (punt 13) op te roepen als getuigen.
20. Het Rijksrecherche-onderzoek werd door het Openbaar Ministerie bekend gemaakt, daags nadat een aangifte was ingediend tegen de korpschef van de vier rechercheurs voor het niet melden van haar kennis over het vermeende ambtsmisdrijf. Dit lijkt dus de directe aanleiding te zijn voor de bekendmaking van het Rijksrecherche-onderzoek, maar het is ons bekend dat het onderzoek al geruime tijd langer loopt, en wel in hoofdzaak naar aanleiding van kritische vragen van Peter R. de Vries (zie punt 18). Wij menen dat het geheim houden van een Rijksrecherche-onderzoek niet rijmt met het OM-beleid van actieve open verantwoording en transparantie, laat staan wanneer het een afbreukgevoelige moordzaak betreft.
21. Wij wijzen er voorts op dat de Rijksrecherche haar taken uitvoert in opdracht en onder gezag van het Openbaar Ministerie. Aangezien het hier een onderzoek betreft naar aanleiding van aangiftes tegen hooggeplaatste leden van het Openbaar Ministerie, is een onderzoek door de Rijksrecherche een schoolvoorbeeld van de slager die zijn eigen vlees mag keuren. Wij hebben derhalve, en met name ook vanwege bovenbeschreven gedragingen van het OM, grote twijfels over de objectiviteit en onafhankelijkheid van het lopende onderzoek, te meer omdat het onderzoek, blijkens het persbericht, gebeurt op verzoek van dezelfde mr. Tomesen die een spreekverbod heeft opgelegd aan de rechercheurs en Peter R. de Vries verbiedt de rechercheurs te benaderen. In het bijzonder wordt deze zorg vergroot als de indieners van de aangifte, alsmede de vier rechercheurs niet op een verifieerbare wijze worden gehoord zoals door ons is voorgesteld. Wij hebben gezien deze omstandigheden meer vertrouwen in het tot op heden geweigerde onderzoek van Peter R. de Vries.

De eis

Wij eisen dat tijdens het thans lopende Rijksrecherche-onderzoek de vier rechercheurs (Van Roemburg, Bulder, Schoenmaker en Harts) een verifieerbare mondelinge verklaring afleggen. Wij eisen tevens dat een door ons aan te wijzen advocaat daarbij aanwezig is en vragen mag stellen. Dit verhoor is van primair belang om de werkelijke gang van zaken rondom het uitvoeren van de schrijfproeven vast te kunnen stellen. De vraagstelling zal zich er dan vooral op richten op de bevestiging of betrokken rechercheurs nu wel of niet zelf de schrijfproeven hebben afgenomen en op de omstandigheden waaronder dit gebeurd is.

Hoogachtend,

R. Beetz
W. Dankbaar
P. Boswijk